

Osnovana Udruga korporativnih pravnika

Pri Gradskom uredu za opću upravu, 1. lipnja 2007. registrirana je Udruga korporativnih pravnika, s osnovnim ciljem promicanja interesa pravnika koji u gospodarstvu nose teret svih promjena zakonodavstva, prilagodbe i približavanja EU, obavljajući sve vrste pravnih poslova.

Pred Udrugom stoje ozbiljni problemi korporativnih pravnika i njihovih poslodavaca, koji se prije svega odnose na: način i kvalitetu zastupanja trgovačkih društava, troškove zastupanja, predstojeće izmjene i dopune ZPP-a, redefiniranje pojma nadriparstva te uključivanje u međunarodne tijekove i udruženja.

Praksa je pokazala da hrvatsko gospodarstvo ima potrebe za pravnom strukom, ali i da pravne probleme rješava na različite načine.

Manja društva, posebice ona s ograničenom odgovornošću i neka dionička društva ne zapošljavaju pravnike, nego se po potrebi koriste uslugama odvjetnika ili se snalaze na drugi način.

Može li odvjetnik zamijeniti korporativnog pravnika

Pravo, kao sastav društvenih normi, ima za cilj preventivno djelovati u stvaranju pravnih odnosa. Ako profesionalac pravne struke nije svakodnevno nazočan u društvu, koje posluje, živi na tržištu, u kojem se skladaju pravni poslovi, kako na domaćem, a pogotovo na inozemnom tržištu, kupuju i prodaju druga društva, zapošljavaju i otpuštaju radnici, održavaju skupštine i nadzorni odbori, a svemu tome ne prethodi pravna obrada, ne postiže se preventivni učinak prava.

Radnici drugih profila, a i menadžeri, često nisu svjesni da ulaze u nepotrebne rizike. S druge strane, i kad se utvrdi potreba za pravnom pomoći, obično više nema vremena jer je sve trebalo biti već »jučer« obavljeno, a pravni profesionalac, vanjski suradnik (odvjetnik) želi i mora upoznatu dokumentaciju i »previše pita«, osobito ako ne poznaje društvo. Tako se odvjetnik angažira samo u društvu koje je imalo negativna iskustva i u slučaju kad u društvu ima dovoljno svjesti da se poznaju pravni aspekti.

Često se odvjetnika angažira samo za slučaj spora i onda on dobije »papire« i treba pripremiti tužbu ili odgovor na tužbu na temelju dokumentacije koju su mu pripremili isti oni koji su spor izavali, a oni slučaj gledaju samo sa svog aspekta, što nikako nije dovoljno.

Pravo je logički konzistentan sustav društvenih normi koji zahtijeva uređenje pravnih odnosa ili promjenu postojećih na temelju poznavanja činjenica. Tako angažiran odvjetnik obično ima problem komunikacije u društvu, jer često ne može doći do točnih informacija o relevantnim činjenicama.

Kako radi korporativni pravnik

S druge strane, kako je to u društvima koja imaju zaposlene pravnike?

Pravnik živi s društvom, poznaje djelatnost društva i poslovne partnere. Lakše priprema komercijalne ugovore, pogotovo zbog iskustva koje ima u istom ili sličnom okruženju, poznaje ljude i za slučaj spora, zna koga će što pitati da bi utvrdio činjenice i riješio spor.

Istraživanja na sudovima pokazala su da je pravnik koji dolazi iz gospodarstva (korporativni pravnik), uvijek bolje pripremljen za ročište od onoga koji ne dolazi iz društva, i ne otkazuje ročišta jer i te kako odgovara svojoj stranci, tj. društvu u kojem radi.

Zapošljavanjem pravnika u gospodarstvu, društva iskazuju potrebu da osobu svog povjerenja imaju u društvu. Sva ta društva imaju neposredne koristi kako iz preventivnog djelovanja pravnika, tako i iz njihovog angažmana u sudskim postupcima.

Zašto društvo koje zastupa korporativni pravnik nema pravo na naknadu troškova zastupanja

Zastupanje pred sudom ima cijenu koju plaća zastupani, odnosno po načelu *causae*, strana koja je izgubila parnicu. Kad stranku zastupa korporativni pravnik, stranka ima također trošak zastupanja, jer je plaća ili bar dio plaće tog pravnika namijenjena upravo za plaćanje poslova zastupanja. Međutim, stranka koju zastupa korporativni pravnik, suprotno načelu *causae*, ne može trošak zastupanja naplatiti od stranke koja je pretrpjela neuspjeh u parnici. Za takvo nejednako tretiranje stranaka nema logičnog i razumnog objašnjenja.

Ta, ničim utemeljena iznimka, od primjene načela *causae* pri snošenju parničnih troškova ne samo da djeluje demotivirajuće na trgovačka društva da zapošljavaju pravnike za zastupanje pred sudom, već ih stimulira da usluge zastupanja potraže izvan kuće. Stranke u postupku pred sudom, pa i kad se tiče snošenja parničnih troškova, u koje se ubrajaju i troškovi zastupanja, moraju biti u ravnopravnom položaju. Odstupanja su dopuštena iz nekih socijalnih i sličnih razloga, ali ne i u ovom slučaju. Trošak zastupanja postoji, bez obzira na to zastupa li stranku korporativni pravnik koji, uzgred rečeno, mora najčešće imati iste kvalifikacije (ako je VPS veći od 50.000 kuna) kao i odvjetnik, ili je zastupa odvjetnik i nikakvim se ozbiljnim argumentom ne može opravdati da se taj trošak ne nadoknađuje stranci koju zastupa korporativni pravnik, ako je uspjela u sporu.

Priznavanje troškova zastupanja korporativnim pravicima trebalo bi imati za posljedicu smanjenje broja sudskih predmeta. Naime, priznavanjem tih troškova obeshrbrili bi se svi oni koji se, upravo imajući na umu manje parnične troškove, olako i obijesno parniče s trgovačkim društvima za

koja znaju da ih zastupaju korporativni pravnici.

Ciljevi organiziranja korporativnih pravnika

Stoga je jedan od važnih ciljeva Udruge korporativnih pravnika predložiti Izmjenu Zakona o parničnom postupku koja će osigurati da trgovačka društva imaju pravo na trošak zastupanja svojih korporativnih pravnika:

**PRIJEDLOG
IZMJENA I DOPUNA ZPP-a**

Članak 89.a

(1) Stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno.

(2) Stranku koja je trgovac i s njom povezana društva mogu zastupati pravnici koji su u radnom odnosu s trgovcem.

(3) Stranku može kao punomoćnik zastupati osoba koja je s njome u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna.

(4) Stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u prvoj liniji, brat, sestra ili bračni drug - ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvom.

Članak 163.

(1) Odrredbe o troškovima primjenjuju se i na stranke što ih zastupa državno odvjetništvo i pravnici iz čl. 89.a) st. 3 ovog zakona. U tom slučaju troškovi postupka snubvaju i iznos koji bi se stranci priznao u ime nagrade odvjetniku.

Članak 237.

(1) Svjedok može uskratiti svjedočenje:

1) o onome što mu je stranka kao svom punomoćniku posvjerala;

2) o onome o čemu se stranka ili druga osoba svjedoku kao vjerskom ispovjedniku ispovjediila;

3) o činjenicama što ih je svjedok saznao kao odvjetnik, pravnik iz čl. 89.a) st. 3 ovog zakona, liječnik ili u obavljanju kakva drugog poziva ili kakve druge djelatnosti ako postoji obveza da se kao tajna čuva ono što se saznalo u obavljanju tog poziva ili djelatnosti.

(2) Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća upozorit će te osobu da mogu uskratiti davanje iskaza.

Napomena:

masnim slovima otisnut je novi i dodani tekst u odnosu na važeći tekst ZPP-a.

Jesu li korporativni pravnici nadriparisi

Propisi Republike Hrvatske na pojedinim područjima propisuju obavljanje pravničke profesije, a neka od područja, kao što je gospodarstvo, ostaju izvan zakonodavne regulative.

Republika Hrvatska mora vrlo pažljivo razmatrati promjene svojeg zakonodavstva da se ne bi dogodilo da se propiše nešto slično kao što je propisivanje nadriparstva kao kaznenog djela iz čl. 310. Kaznenog zakona (Nar. nov., br. 110/97, 27/98, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04 i 75/05). Navedeno djelo glasi:

»Tko se neovlašteno bavi pružanjem pravne pomoći, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Kaznom iz st. 1. ovog članka kaznit će se tko drugom neovlašteno pruži pravnu pomoć za unaprijed dogovorenu ili nakon toga primljenu naknadu.»

Članka 5. Zakona o odvjetništvu (Nar. nov., br. 9/94) definira da se pružanjem pravne pomoći kao zanimanjem mogu baviti samo odvjetnici, ako zakonom nije drukčije određeno.

Tako je Kazneni zakon definirao da su svi pravnici koji nisu odvjetnici, javni bilježnici, profesori ili državni odvjetnici (dakle svi čija aktivnost nije definirana zakonom) nadriparisi. To znači da i jednako stručan pravnik (pravni fakultet i položen pravosudni ispit) može biti nadriparis ako je zaposlen u gospodarstvu na radnom mjestu na kojem pruža pravnu pomoć. Što bi to pravnici trebali raditi ako ne pružati pravnu pomoć?!

Usporedimo li članak 224. Kaznenog zakona koji definira »nadriliječništvo« s člankom 310. istoga Zakona koji definira »nadriparistvo«, dolazimo do temeljne razlike, jer se »nadriliječništvo« inkriminira za slučaj liječenja ili pružanja medicinske pomoći bez propisane stručne spreme (st. 1.) i posebno se predviđa teža kazna za slučaj ako se to radi za nagradu ili zaradu.

Nadriparisi se razlikuju od nadriliječnika po tome što se nedostatak stručne spreme zamjenjuje s ovlasti.

Komora korporativnih pravnika

Osnivanje Udruge korporativnih pravnika samo je jedan od koraka koje pravnici u gospodarstvu (korporativni pravnici) čine u postupku približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Krajnji je cilj Komora korporativnih pravnika, kao profesionalno udruženje osnovano zakonom, koje omogućuje gospodarskim subjektima da iskoriste pravo na slobodan izbor osobe koja će ih zastupati i davati pravne savjete.

Zemlje Europe imaju različita rješenja pa gotovo u svim sustavima usporedno postoje Komore odvjetnika i Komore korporativnih pravnika, dok u nekim zemljama postoje čak jedinstvene Komore odvjetnika i korporativnih pravnika, razvrstanih u dva posebna razreda.

Udruga korporativnih pravnika